

Stemmer fra Tyrkia

Levende steiner

stefanus
alliansen

Kjære leser!

De første århundrene av den kristne kirkens historie utspant seg i stor grad innenfor områdene til dagens Tyrkia. Her ble disiplene første gang kalt kristne. Her ligger de syv menighetene fra Johannes' Åpenbaring. Her tilbrakte flere av apostlene, blant annet Paulus, mye av sin tid. Og alle de syv første kirkemøtene ble avholdt her.

Men etter hvert ble kirkene kraftig svekket av interne stridigheter og langvarig undertrykkelse fra skiftende regimer. I dag er mer enn 99 prosent av befolkningen muslimer. De historiske kirkene har likevel overlevd, nærmest mot alle odds. Samtidig vokser en stedegen protestantisk kirke frem.

Vi er blitt både inspirert og utfordret av å bli kjent med «det historiske» og «det moderne» kristne Tyrkia. Vi håper at dette lille heftet kan gi deg en følelse av hvorfor Stefanusalliansen opplever det så viktig og spennende å være engasjert i nettopp dette landet.

Med vennlig hilsen
Stefanusalliansen

Kirken i Tyrkia

Østlig-ortodokse kristne

Det har vært kristne i dagens Tyrkia siden det første århundre, og landet omtales gjerne som «kristendommens vugge». I Tur Abdin, øst i Tyrkia, ligger flere av verdens eldste klostre. Her synges liturgien fremdeles på arameisk, Jesu eget språk. Med tanke på det press kirken har vært utsatt for gjennom århundrene, er det et under i seg selv at det fremdeles lyder lovsang og bønn fra klostrene. De er ikke ruiner, men levende steiner.

Protestanter

Ramazan Arkan (bildet) representerer Tyrkias lille gruppe av protestantiske kristne. De er ikke flere enn rundt 5 000 - 6 000 av landets totalt 82 millioner innbyggere. Men, for ganske få år siden var tallet null. Protestantene har opplevd en jevn vekst de senere år, og Ramazan selv er pastor i Den evangeliske kirken i Antalya.

Tema:
Fellesskap

Dilara

er alene som kristen på en skole med rundt 500 elever. Men hun er ikke redd for å fortelle hva hun mener eller tror på.

I Tyrkia er mer enn 99 prosent av befolkningen muslimer. «Som kristen føler man seg annerledes og alene på de store skolene. De fleste tror at kristendom er omtrent som filmer fra Hollywood, at kristne er umoralske og særlig at unge jenter er 'lette på tråden'. Dette er det slitsomt å forholde seg til», sier Dilara.

Men hun er ikke redd for å vise frem troen sin. I skolens obligatoriske undervisning om islam, er hun alltid aktiv. «Blir det sagt noe feil om kristendommen, sier jeg klart ifra!»

Dilaras far er armensk kristen, mens moren har konvertert fra islam til kristendom. Selv har Dilara funnet sitt åndelige hjem i Den evangeliske

kirken i Antalya. «Menigheten er som en stor familie hvor jeg føler meg trygg», sier hun.

Mange yrkesveier er i realiteten stengt for kristne i Tyrkia. «Jeg kan ikke bli lærer, jobbe i statsapparatet, bli politiker eller få jobb i politiet eller militæret. Min drøm er å dele evangeliet med dem som enda ikke har hørt om Jesus.»

«I Norge har dere trosfrihet», sier Dilara. «Ikke ta det som en selvfølge, men bruk det til å fortelle så mange som mulig om Jesus.» Blikket hennes er varmt. Og bestemt.

Ettertanke: Felleskap

Hvordan ville det være om ditt kristne fellesskap plutselig forsvant eller ble tatt fra deg? Sjansen er stor for at du hadde savnet det mer enn du kanskje trodde. Å tilhøre en menighet er nok viktigere for oss enn vi tenker over til daglig.

Som kristne tilhører vi alltid et fellesskap. Selv når vi kjenner oss alene. Kanskje har du besøkt en kirke i et land langt borte, og opplevd kirkerommet som trygt og hjemlig, selv om du ikke kjenner en levende sjel der?

Tyrkias kristne opplever vanskeligheter som gjør fellesskapet dem imellom svært viktig. Det kan vi la oss inspirere av. Og kommer du noen gang til Antalya, så besøk den evangeliske kirken hvor Ramazan Arkan er pastor. Da vil du få erfare at det er mer enn en klisjé at de som tror på Jesus har venner og søsken over hele verden.

Bønn

Gud, du himmelske Far –
takk for at jeg får være barnet ditt.

Det er litt rart å tenke på seg selv
som et barn, jeg som er så stor.
Men det kjennes trygt og godt
å være ditt barn, Gud.

Takk for fellesskapet jeg tilhører
fordi du er min himmelske Far.
Jeg har mange søsken
i menigheten min og landet mitt.

Ja, over hele jorden har jeg søsken.
Hjelp meg å se dem og elske dem
som mine søstre og brødre.

Amen

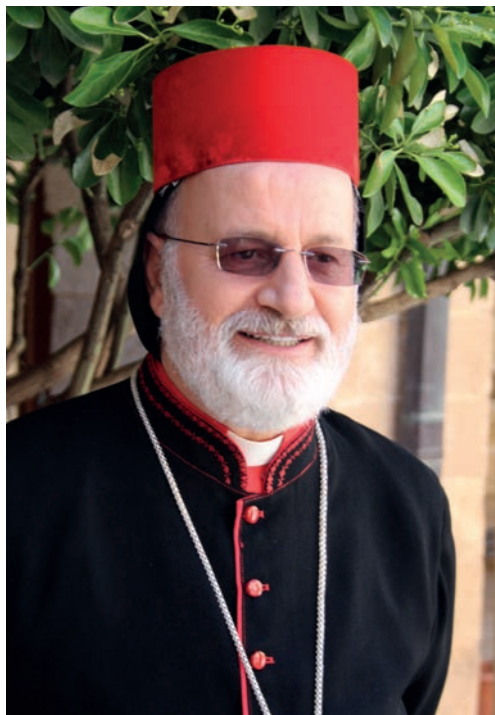
Tema:
Røtter

Saliba Özman

er syrisk-ortodoks biskop og bor i Zafran-klosteret, øst i Tyrkia, nær Syria. Han sier: «Det er ikke lett å være kristen her. Vi har opplevd mange tunge perioder og mye forfølgelse.»

Biskop Saliba tilhører en av verdens eldste kirker. Han er stolt og takknemlig over å få levendegjøre en tradisjon som går to tusen år tilbake i tid. I dette karrige landskapet, under sterkt press fra myndigheter og omgivelser, har kristendommen bitt seg fast. Dag for dag, år for år.

Men det har kostet. Mye. Så mye at svært mange kristne har forlatt regionen. Det forstår Saliba godt, men han sier samtidig: «Det er viktig at vi

blir værende her, slik at vi kan bevare og videreføre våre kristne tradisjoner. Det er viktig ikke bare for oss, men for hele den globale kirken. Ikke minst for dere som tilhører den vestlige kristenheten.»

Midt i vanskelighetene minner biskop Saliba om det som binder alle kristne sammen. «Vårt håp er hos Gud. Han er alltid hos oss, gjennom sin sønn Jesus Kristus.»

Ettertanke: Røtter

Kristendommen kom til Norge for tusen år siden, altså tusen år etter at den slo rot i Tyrkia. Likevel er det i dag flere kristne her enn der, til tross for at det finnes fem millioner nordmenn og 80 millioner tyrkere.

Det er lett å bli motløs når man ser hvordan historien har herjet med kirken i landområdene der den ble til; Midtøsten og Tyrkia. Ikke minst er det skremmende å tenke på massakrene fra 1914 til 1923, da over to millioner kristne armenere, syriakere og grekere ble drept. Dette er ett av flere tragiske kapitler i den lange, dramatiske historien som biskop Saliba og hans folk er en levende del av.

Men vi skal heller ikke glemme mirakelet: Helt siden det første århundre, har det vært mennesker i Tyrkia som bekjenner seg til Jesus Kristus. Troen har overlevd. Tross alt.

Hvilke utfordringer står kristendommen overfor i Norge? Og hvorfor sier biskop Saliba at det er viktig for oss vestlige kristne at deres østlige, kristne tradisjon holdes i live?

Bønn

Guds Sønn, Jesus Kristus –
iblant ser jeg for meg hjemlandet mitt
uten deg.

Tomme kirker.
Likegyldige hjerter.
Det gjør meg trist å tenke på det.

Så husker jeg på menigheten min
og alle jeg kjenner som tror på deg.
Da ser jeg at det fremdeles er liv
i kirkene her i Norge.

Hjelp oss å bære navnet ditt
inn i vår egen tid,
inn i våre bygder og byer,
så ditt nærvær forblir synlig.

Jeg vet at det kan bety
at jeg også må bære ditt kors.
Da vil jeg være klar.

Amen

Tema:
Identitet

Senem Ekener

ble oppdratt opp som muslim, men konverterte som voksen til kristendommen. Hun forteller at det er mange utfordringer med å være kristen i Tyrkia.

«Men dette ligger i troen vår», sier hun, «utfordringer er en naturlig del av den kristne tro.»

Tyrkia kalles gjerne for «kristendommens vugge», og Senem minner om at det var dit de første kristne kom, kort tid etter Jesu død og steiningen av Stefanus i Jerusalem. Men i dag er det å være tyrkisk tett sammenvevd med å være muslim. Senem sier: «Når man går fra å være muslim til å bli kristen,

oppfatter mange det som om man velger bort sin tyrkiske identitet til fordel for noe utenlandsk og fremmed.»

Senem er glad i den tyrkiske kulturen hun tilhører. Hun nevner landets sterke kristne historie, tyrkernes vektlegging av familie og fellesskap – og det spennende med at Tyrkia ligger der hvor øst møter vest. Hun har alltid kjent seg *helt* tyrkisk. Det tyrkiske er en selvsagt del av hennes identitet. Selv om mange mener at hun da ikke kan være kristen.

Senem har en viktig beskjed til kristne i Norge: «Det viktigste dere kan gjøre for Tyrkia, er å be!»

Ettertanke: Identitet

Av Tyrkias 82 millioner innbyggere er rundt 100 000 kristne. De aller fleste er ortodokse eller katolske, mens de protestantiske, tyrkisktalende menighetene av yngre dato teller rundt 5 000 - 6 000 personer. Det er ingen overdrivelse å si at «det er typisk tyrkisk å være muslim».

I mange land og ulike tider har nasjonal eller etnisk identitet vært nærmest uatskillelig fra religiøs identitet. I århundrer var det for eksempel «typisk norsk å være kristen», selv om den tiden trolig er forbi.

Som kristne er det tilhørigheten til Jesus Kristus som er kjernen i vår identitet. Ikke nasjonalitet, hudfarge eller kultur. Både land og grenser endres. Nasjoner oppstår og forsvinner. Men den kristne tro forsvinner ikke. Den legger seg ikke ned for å dø, men borer røttene dypt ned i karrig jordsmonn. Biter seg fast. Overlever.

Dette er en sterk påminnelse om korsets kraft. Som Jesu etterfølgere er vi korsets folk. Hva betyr det for din identitet?

Gud, du hellige Ånd –

Du ser på hjertene våre.
Du vet at hjertet alltid er større enn de linjer og grenser som menneskene trekker opp for å bestemme over hverandre.

Kom og vær hos oss.
Fyll våre hjerter.
Form våre sinn.
Reis oss opp i ditt bilde.

Vi lengter etter ditt nærvær.
Vi lengter etter livet, håpet og forsoningen i deg.

Det er bare du som kan gi oss alt dette.

Amen

Tema:
Pulsslag

Fader Yuakim

er syrisk-ortodoks munk i et av verdens eldste klostre, Mar Augin. Det ligger i området Tur Abdin, øst i Tyrkia. Han vokste opp i en av landsbyene i nærheten av klosteret, men forlot dette området som gutt.

Livet for den kristne minoriteten her har vært ytterst vanskelig i flere hundre år. Yuakim forteller: «En av de siste kristne familiene i landsbyen ble myrdet i 1990. Derfor flyktet familien min til Nederland, da jeg var fjorten. Senere har en del familier vendt tilbake.»

Yuakim er en av dem som har vendt hjem. «Jeg kjente på et kall til å reise tilbake for å vekke det gamle Mar Augin-klosteret til live igjen», sier han. Yuakim satte i gang med å restaurere det eldgamle, nedbrutte klosteret, som ble grunnlagt på 300-tallet.

Senere kom flere andre til. Her lever de i et lite fellesskap hvor pulsen fra den tidligste kristenhet fremdeles slår. Tett på historien, og med utsikt over den vidstrakte Mesopotamia-sletten. Direkte koblet på den urkristne tradisjonen som oppstod og en gang blomstret i dette området.

Nå er Yuakim en av dem som bærer pulsslaget videre. I sin egen kropp, med sitt eget liv. Hvem tar over etter ham?

Ettertanke: Pulssløg

I den vestlige verden har vi lett for å tenke at vi lever i den mest fremragende av alle tider og sivilisasjoner. Glemmer vi å lytte til dem som var her før oss?

Det stemmer nok at *flere* mennesker vet *mer* om det meste, enn det som var vanlig i tidligere tider. Tilgangen på informasjon og kunnskap har aldri vært større. Moderne teknologi har åpnet opp verden. Men flommen av informasjon tar aldri pause. Vi overstrømmes av inntrykk, nyheter og skjebner. Fra hele verden, hele tiden.

Yuakim har valgt et helt annet liv, bortenfor informasjonsflommen. Et liv som ikke er for alle. Men også vi kan øve oss på å stille inn «sjelens ører». Lytte oss inn mot kirkens erfaring, fra de første kristne og frem til vår tid. Kjenne kirkens puls som slår, varmt og innstendig, gjennom motgang og medgang.

Kanskje kjenner du samtidig skaperverkets puls. Her, nå. I kroppen din. Under alt det andre. En puls som slår med en ukuelig vilje. Som styrker og gjenreiser alt Gud har skapt. For di dette pulssløget begynner og slutter i Guds evige hjerte.

Gud, du allmektige Skaper –

Selv steinene vitner om deg.
Også det som ligger øde
er fylt av din Ånd.

La de døde ben i dalen
være vitner om Jesus Kristus,
som reiste seg fra døden.

I ham skal alt som er dødt
reises opp til nytt liv.

Ditt skaperverk bærer din puls.
Vi lytter og lengter etter deg,
vår Skaper.

Amen

Be for oss!

«Mest av alt trenger vi forbønn!» Dette får vi ofte høre når vi snakker med forfulgte kristne. «Vi trenger å vite at dere ber for oss, at vi ikke er glemt.» Om ett lem lider, så lider hele legemet. Her er en bønn du kan be:

Bønn for de forfulgte

Jesus Kristus, du som ble korsfestet,
bind sammen ditt folk i hele verden.
Beskytt dem som forfølges,
og vær nær hos dem som lider.
Du som er de rettsløses forsvarer
og som hører de forfulgtes rop:
Gi oss vilje og visdom til å hjelpe,
og gjør oss trofaste i bønnen.
Hold din kirke oppe ved korsets kraft,
og styrk oss alle i den tro som seirer.
Amen

Kort om Tyrkia

Hovedstad: Ankara

Folketall: Ca. 82 mill. (2019)

Styreform: Parlamentarisk republikk. Recep Tayyip Erdoğan var statsminister fra 2003 til 2014 og deretter president. Han samler stadig mer makt hos presidentembetet, og mange er bekymret over utviklingen.

Religion: Muslimer 99,8% (i hovedsak sunni), resten er stort sett kristne og jøder.

Stefanusalliansen i Tyrkia

Den evangeliske kirken i Antalya

ble opprettet som en protestantisk menighet i 1992. Ramazan Arkan (se side 2) har vært pastor her siden 2000. Høsten 2016 innviet de en helt ny kirkebygning, i stor grad reist gjennom bidrag fra Stefanusalliansens givere. Bygningen er også et forsamlingshus med mange aktiviteter. Kirken er i stadig vekst.

Tur Abdin

Sammen med SKRUK, Kirkelig Kulturverksted og Digni har Stefanusalliansen utgitt cd-en «Sangen fra Katakombene». Her blandes norsk kormusikk med den syrisk-ortodokse Jakob-liturgien, verdens eldste liturgi i levende bruk. Slik løftes syriakernes kristne tradisjon inn i vår vestlige virkelighet – og vi forstår bedre hvilke skatter som står i fare for å gå tapt, dersom den negative utviklingen ikke snus.

Alliansen for protestantiske menigheter

Stefanusalliansen støtter også TEK, alliansen for protestantiske menigheter i Tyrkia. I tillegg engasjerer vi oss for enkeltpersoners rettigheter gjennom appellasjoner og påvirkningsarbeid.

Bli med

– sammen for de forfulgte!

Be for mennesker, kirker, land og prosjekter. Du kan få aktuelle bønneemner på e-post ukentlig eller i Magasinet Stefanus.

Bli fastgiver!

Fase gaver gir økt forutsigbarhet og lave administrasjonskostnader.

Protester – Bli en av Stefanusalliansens 6 000 appellvenner! Cirka én aksjon i måneden. Nå kan du være appellvenn med SMS (send ROP til 2377 – kr. 20,- per aksjon).

Les – Magasinet Stefanus gir god informasjon. Syv blader i året. Abonnementet er gratis.

Påmelding på våre nettsider:
www.stefanus.no

Stefanusalliansen

er en misjons- og menneskerettighetsorganisasjon med særlig fokus på trosfrihet. Under mottoet «sammen for de forfulgte» arbeider vi for å formidle støtte, omsorg og praktisk hjelp til mennesker og kirker verden over som forfølges eller undertrykkes på grunn av sin tro.

Det er også en viktig oppgave for Stefanusalliansen å informere bredt i Norge om trosfrihetsproblematikk og forfølgelse.

Stefanusalliansen samarbeider tett med lokale kirker, organisasjoner og enkeltpersoner som kjenner sitt land og de kristnes situasjon godt. Virksomheten er rettet inn mot muslimske eller kommuniststyrte land i Asia og Midtøsten, samt tidligere kommuniststyrte land i Europa.

Besøksadresse: Trondheimsveien 137 | **Postadresse:** Postboks 6603 Rodeløkka, 0502 Oslo | **Tlf.:** 23 40 88 00 | **E-post:** post@stefanus.no
Nettsider: www.stefanus.no | **Gavekonto:** 3000 14 57922

Utgiver: Stefanusalliansen 2016
Redaktør/tekst: Gisle Skeie
Layout: Bendik Kråvik Schøien, TYDE (www.tyde.no)
Foto: Stefanusalliansen og Erlend Berge

Unge medlemmer av Den evangeliske kirken i Antalya.

Kom til ham, den levende steinen, som ble vraket av mennesker, men er utvalgt og dyrebar for Gud, og bli selv levende steiner som bygges opp til et åndelig hus!

1 Pet 2,4-5

www.stefanus.no